

Kardiyoloji eğitiminde e-öğrenme

E-learning in cardiology education

Çağımız bilişim ve teknoloji çağıdır. Cep telefonları, bilgisayarlar, internet, Youtube, Facebook, Google, MSN Messenger, Playstation gibi bu dönemin temel figürleri, insanların vazgeçilmez donanımları haline almıştır. Bugünün öğrencileri için durum daha ileri boyuttadır: Onlar, mevcut teknolojik aşamayı daha okuma-yazmayı öğrenmeden önce tanımışlar ve yürümeyi, konuşmayı öğrenir gibi gayet doğal bir biçimde kullanır duruma gelmişlerdir. Bu, adı konmayan bir e-öğrenme sürecidir. Durum böyle olunca, anaokulundan başlayarak eğitimin her kademesinde, eğitim veren kurumun böyle bir organizasyonu ve yönlendirmesi olmasa dahi, öğrenciler tamamlayıcı bir unsur olarak internet kaynaklı bilgiyi ve diğer teknolojik gereçleri yaygın olarak kullanmaktadır. Bu bakımdan, Anadolu Kardiyoloji Dergisi'nin bu sayısındaki, Gürpınar ve ark.nın (1), tıp eğitimi alan öğrencilerin Probleme Dayalı Öğrenim (PDÖ) oturumlarında e-öğrenme kullanımının sınav başarısına etkisini araştıran çalışmalarında, e-öğrenmenin sınav başarısını artırdığına dair sonuç ulaşılmış olması aslında öngörülebilir bir şeydir. Çünkü bilgisayar ve internet aracılı öğrenme, daha kalıcı bir öğrenme şeklidir (2). Bu yolla kişiler, ihtiyaç duydukları bilgiyi, ihtiyaç duydukları zaman ve yerde, anlamayı kolaylaştıran görsel ve işitsel öğelerin desteğiyle elde etmektedirler. Bu sebepten, asıl üzerinde durulması gereken, e-öğrenmenin faydalı olup olmadığı değil, hangi şekilde kullanılırsa faydasının en fazla olduğudur. Buna rağmen, sürecin bu aşamasında, e-öğrenmenin etkililiğini gösterir çalışmalara da ihtiyaç vardır. Araştırmayı bu yönüyle değerlendirmek uygun olacaktır. Yazarlar e-öğrenimin etkililiğini değerlendirebilmek için, nesnel olma adına sınav başarısını ölçüt olarak almışlardır. Böyle bir değerlendirmenin eksik yanlarının olabileceği akılda tutulmalıdır. Hazırlanan internet ortamında öğrencilerin en çok başvurdukları kaynaklar, öğrenme hedefleri ile ilgili metin ve sunular ile deneme sınavları olmuştur (sırasıyla, öğrencilerin %93.9'u ve %84.2'si yararlanmış). Buna karşılık, görsel-işitsel belgeleri kullanma, arama motoru kullanımı ve sözlük-atlas kullanımı (%55.6, %28.4, %19.2) kanımca olması gerekenden düşük oranlarda gerçekleşmiştir. Bu durum, çoğu

öğrencinin mevcut eğitsel ortamdan, karşıdaki fotokopiciden ders notlarını ve eski soruları almak şeklinde faydalanmayı tercih ettiğini düşündürmektedir. Sınav öncesi zamanın darlığı ve sınav kaygısı veya e-öğrenme ortamını içeriğinin niteliği bu davranışı açıklayabilir. Bu noktada; yazarların, etkililiğini araştırıp sonuçlarını yayınladıkları materyali, yani kullandıkları e-öğrenme ortamını daha ayrıntılı biçimde okuyucunun dikkatine sunmaları (link vererek veya örnek sayfaları yazıda göstererek) ve bu yolla okuyucuya, ortamın niteliklerini değerlendirebilme ve karşılaştırma yapabilme imkânı vermelerinin, araştırmayı daha değerli kılabileceği düşüncemi de belirtmeliyim.

Gürpınar ve ark. (1), araştırmalarını, dünyada ve ülkemizde kardiyoloji alanında yapılmış ilk e-öğrenme uygulaması olarak nitelemişlerdir. İlk olma özelliğinin okuyucu üzerinde olumlu etki uyandırdığını kabul etmek gerekir. Ancak, yazarların bu vurgulamaları karşısında bazı noktalardaki çekinceleri belirtmekte yarar vardır. Etkililiği araştırılan yöntem aslında tam anlamıyla, kardiyoloji alanındaki e-öğrenme değildir. E-öğrenme ortamının öğrenme hedefleri doğrultusunda oluşturulduğu düşünülürse, klinik kardiyolojiye ait bir içerikten çok, klinik kardiyoloji öğretisine zemin oluşturacak anatomi, fizyoloji, fizyopatoloji gibi temel disiplinlerdeki bilgilerin ortamı oluşturduğunu düşünmek yanlış olmaz. Hazırlanan e-öğrenme ortamının niteliğini, standardizasyonunu, hakem denetiminden geçip geçmediğini bilmeden, araştırmanın, algıda oluştuğu gibi, tüm kardiyoloji bilgisini öğretmeye yönelik bir e-öğrenme uygulaması olduğunu düşünmek zordur. Kanımca araştırmayla ilgili en önemli noktalar, kalple ilgili temel bilgiyi kavratmaya yönelik hazırlanan internet ortamının öğrenmeyi ve bilgiyi artırdığıdır. Araştırma için daha ileri başka nitelermeler zorlayıcı olabilir.

Çalışmada e-öğrenme ortamının etkililiği PDÖ grupları üzerinde değerlendirilmiştir. Seçilen, çok uygun bir çalışma evrenidir. Eğiticinin anlattığı ve öğrencinin not aldığı klasik eğitim uygulamasında çoğu kere öğrenci dışarıdan bir bilgi teminine ihtiyaç duymamaktadır. Oysa PDÖ uygulamasında öğrenci serbestçe düşünüp tartışarak bilgi sınırına ulaşmakta, bilmeye

ihtiyacı olan şeyleri öğrenme hedefi olarak çıkarabilmekte ve daha sonra ihtiyaç duyduğu bilgilere ulaşabilmek için öğrenme çabası içine girmektedir (3). Bu aşamada e-öğrenmenin sağladığı imkânlar öğrencinin işini çok kolaylaştırmaktadır. Probleme dayalı öğrenim uygulamalarında e-öğrenme, en kolay ulaşılabilir kütüphane olarak doğrudan müfredatın içinde yer almaktadır. Bu tür eğitim uygulamasını seçmiş kurumlarda internet aracılı öğrenme kaynaklarına olan ihtiyaç çok daha fazladır.

E-öğrenme ile kaynak oluşturmak, içerik tespiti, materyal geliştirme, düzenleme ve sunma aşamalarında belirli standartlara uymayı gerektiren (4), zahmetli ve pahalı bir uğraştır. Dünya genelinde çokça organizasyon bu tür bilgi paylaşım ortamları sunmaktadır. (Örn.; Amerikan Tıp Fakülteleri Birliği'nin (Association of American Medical Colleges) tıp eğitimi ortamı, MedEdPortal; www.aamc.org/mededportal, Uluslararası Sanal Tıp Fakültesi'nin (The International Virtual Medical School) tıp eğitimi ortamı; www.ivimeds.org). Ayrıca tıp okullarının kendi öğrencileri için hazırlamış oldukları ortamlar mevcuttur. Ülkemiz tıp fakültelerinin internet sayfalarından mezuniyet öncesi eğitim yöntem ve uygulamaları ile ilgili elde edilebilen bilgiler ışığında, e- öğrenmenin tıp eğitimimizde standardize ve yaygın biçimde kullanıldığını söylemek mümkün değildir.

Geleceğin tıp eğitiminde, teknolojinin çok daha yoğun ve karmaşık biçimde kullanılacağı kuşkusuzdur. Şimdiden nasıl olacağını

kestirmenin mümkün olmadığı birçok teknolojik ürün (bilgi, uygulama, oyun...) eğitim müfredatının birer parçası haline gelecektir. Ülkemiz için, bu hızlı değişime ayak uydurabilecek bir yapılanma ve altyapı oluşturma gerekliliği açıktır. Umulur ki, Gürpınar ve ark.nın (1) ve benzerleri gibi, geleceğin standartları hakkında ipuçları verebilecek araştırmalar, sorumluluk sahibi kişilerin, geleceği kurtarmaya yönelik hareketlenmelerine katkıda bulunacaktır.

Özer Badak
Dokuz Eylül Üniversitesi Tıp Fakültesi, Kardiyoloji Anabilim Dalı,
İzmir, Türkiye

Kaynaklar

1. Gürpınar E, Zayim N, Başarıcı İ, Gündüz F, Asar M, Oğuz N. Kardiyoloji eğitiminde e-öğrenme ve probleme dayalı öğrenme entegrasyonu Anadolu Kardiyol Derg 2009; 9: 158-64.
2. Bernard R, Abrami PL, Lou Y, Borokhovski E. How does distance education compare with classroom instruction? A meta-analysis of the empirical literature. Rev Educ Res 2004; 74: 379-439.
3. Gürpınar E, Musal B, Aksakoğlu G, Uçku R. Comparison of knowledge scores of medical students in problem-based learning and traditional curriculum on public health topics. BMC Medical Education 2005; 5: 1-7.
4. Fallon C, Brown S. E-learning Standards: A Guide to Purchasing and Deploying Standards-Conformant E-learning. Boca Raton: St Lucie Press; 2003.

Eskişehir'de 10-12 Nisan 2009'da yapılan VI. Ulusal Tıp Öğrenci Kongresi: Ateroskleroz Kapanış fotoğrafı, Rektörümüz Prof. Dr. Fazıl Tekin, Büyükşehir Belediye Başkanımız Prof. Dr. Yılmaz Büyükerşen, Dekanımız Prof. Dr. Zübeyir Kılıç, Dekan Yardımcılarımız ve Baş Editörümüz.